

ระบบพรรคการเมืองไทย พ.ศ. 2512-2534

นายเสนีย์ คำสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

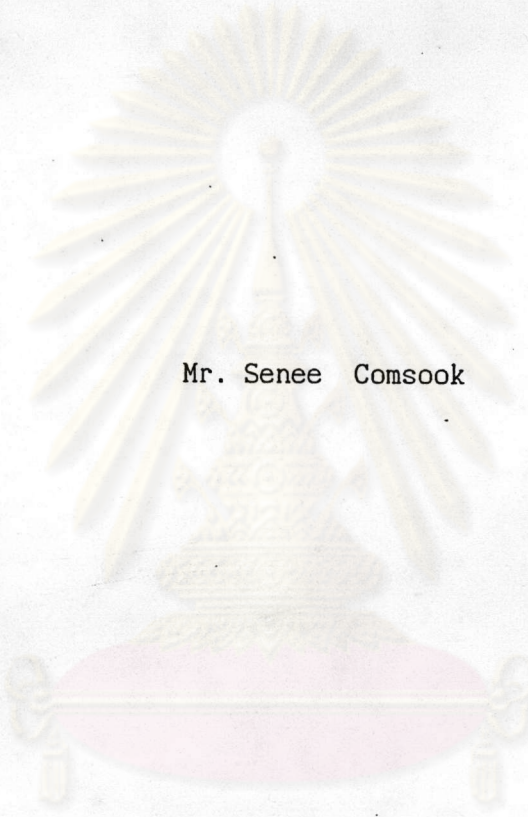
พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-910-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17478613

THAI POLITICAL PARTY SYSTEM 1969-1991

Mr. Senee Comsook

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Political Science
Faculty of Political Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-910-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ระบบพรรคการเมืองไทย พ.ศ.2512-2534

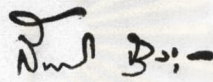
โดย นายเสนีย์ คำสุข

สาขาวิชา รัฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์

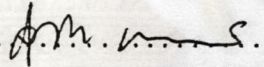
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ

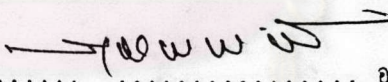
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

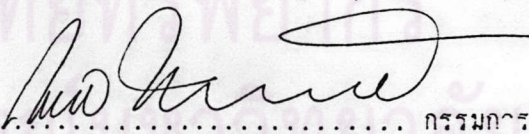

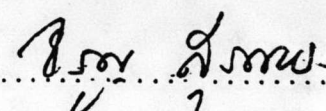
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูวรรณ)

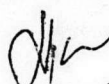
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สัจจิต บุญบังการ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

 กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

 กรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นายเสนีย์ คำสุข : ระบบพรรคการเมืองไทย พ.ศ. 2512-2534 (THAI POLITICAL PARTY SYSTEM 1969-1991) อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์, อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ศ.จรรยา สุภาพ. 690 หน้า. ISBN 974-632-910-3

การศึกษาเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะตอบคำถามที่ว่า "พรรคการเมืองไทยคืออะไร" และ "มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้พรรคการเมืองไทยมีรูปแบบเช่นนั้น" การศึกษาจึงเน้นพิจารณา ประเด็นของการ ก่อเกิดพรรค และการเปลี่ยนแปลงของพรรคการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ช่วงเวลา 23 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2512-2534 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511 จนถึงช่วงที่พรรคได้ยุติบทบาท ทางการเมืองไประยะหนึ่ง จากสาเหตุของการรัฐประหาร และนอกจากนั้นยังได้เน้นศึกษาพรรคการเมือง 3 พรรค ที่มีบทบาททางการเมืองอย่างสำคัญ ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ด้วย คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจสังคม และพรรคชาติไทย

ประเด็นสำคัญของสมมติฐานในการศึกษาคือ พรรคการเมืองเป็นองค์กรทางการเมืองของคน กลุ่มเล็กไม่กี่คน (core group) โดยมีผู้นำที่มีอำนาจมากที่สุดคนหนึ่งเป็นศูนย์กลางขององค์กรพรรค นอกจากผู้นำแล้วก็มีกลุ่มคนที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้นำกลุ่มหนึ่ง เป็นองค์ประกอบสำคัญ และมีปัจจัยทางการ "เงิน" เป็นปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้ง ก่อนที่จะผ่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล

ผลการศึกษาได้ค้นพบว่า พรรคการเมืองไทยก่อตั้งขึ้นด้วยคนกลุ่มเล็ก ๆ เพียงไม่กี่คนโดยส่วน ใหญ่เป็นนักการเมืองที่มีหรือเคยมีบทบาทอยู่ในรัฐสภา และคนเหล่านั้นมีความสนิทสนมรู้จักกันเป็นการ ส่วนตัวในฐานะใดฐานะหนึ่ง หรือเป็น "พวก" (cliques or factions) เดียวกัน มีความใกล้ชิดกัน โดย ตกลงกันยกย่องให้ผู้นำพวกคนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคการรวมพวกกันก็เพื่อมุ่งหวังจะจัด ทหาสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปที่มีขึ้นในแต่ละครั้ง เหตุนี้จึงต้องมี การ "ดึงพวก" อื่นเข้า มาร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักธุรกิจและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นต่าง ๆ หลัง การเลือกตั้งพรรคที่ได้รับเลือกตั้งจำนวนมากจากผลสำเร็จในการดึงพวก และรวมพวก ก็มักจะประสบ ปัญหาความขัดแย้งและแตกแยกจากการมีพวกหลายพวกภายในพรรคที่มีผลประโยชน์เฉพาะพวก ถ้าผู้นำ พรรคไม่สามารถประสานประโยชน์ได้แล้ว พรรคเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาการแยกพวก และทำให้เกิด กระบวนการดึงพวก รวมพวก และแยกพวกขึ้น และกลายเป็นวัฏจักรของระบบพรรคการเมืองไทย ซึ่ง กล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ "ระบบพวก" นั่นเอง

ภาควิชา
สาขาวิชา รัฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

: MAJOR POLITICAL SCIENCE

KEY WORD : POLITICAL PARTY SYSTEM/ THAI

SENEE COMSOOK : THAI POLITICAL PARTY SYSTEM 1969-1991 : THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. VITHAYA SUCHARITHANARAGSE, CO-ADVISOR :
PROF. JAROON SOUPHARB. 690 pp. ISBN 974-632-910-3

This thesis aims at answering the following questions. What is the Thai political party ? What are the factors underlining the characteristics of the parties?. Particulary the thesis entails the study of the emergence and the development of Thai political parties, during 1969-1991. The three major parties, Democratic Party, Social Action Party and Chat Thai Party, playing important roles during period are taken as case studies.

The main hypothesis of the thesis is that Thai political party is an organization with the most powerful leader in a core group playing a central role. It has been found that Thai political parties are significantly composed of the most powerful leader and a group of people closely related to him. Money is the factor of supporting the political activities especially at election times for the parliament.

The study shows that Thai political party is formed by a core group of people who are mostly politicians consistently playing an important role in the parliament over a long period of time. These people know one another personally and maintain a kind of specific relationship among them thus forming cliques or factions after dominant party leaders. The cliques or factions combine their effort to fill candidates for election to the parliament each time. The candidates are ex-members of parliament, businessmen and the local influentials. With good cooperation among cliques and factions, the parties will be successful in election, but they face great problems in allocating ministerial posts among cliques and factions which make demands to party leadership. Failure to strike good bargains, the cliques and factions split from existing parties to form new parties. This is a cyclical happening in the Thai political party system. It can be concluded that Thai political party system is the political cliques or factions or "phuak" system.

ภาควิชา.....

สาขาวิชา..... รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อผู้นิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จไม่ได้เลยถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือร่วมมือและเชื่อถือทั้งทางตรง ทางอ้อม ในหลากหลายรูปแบบจากบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ผู้ศึกษาคงต้องจดจำรำลึก นึกถึงสิ่งเหล่านั้นที่ประกอบมาสู่ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ตลอดไป

บุคคลกลุ่มแรกก็ได้แก่ คณาจารย์ของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นทั้งครูอาจารย์ ผู้ให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะ และให้กำลังใจผู้ศึกษาในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นทั้งนิสิตผู้ช่วย-สอนอยู่ในสถาบันแห่งนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ที่สำคัญคือ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย รศ.ดร.วิทยา สุจริตธนาภิรักษ์ ศ.ดร.สุจิต บุญบงการ ศ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ศ.จรรยา สุภาพ และ รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่สำคัญอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนช่วยเหลือ ชี้แนะ และแนะนำผู้ศึกษาในหลาย ๆ ด้าน และยังได้ช่วยเหลือจัดหาเงินทุนเพื่อการทำวิทยานิพนธ์จาก "มูลนิธิสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว" จำนวน 15,000 บาท ด้วยคือ รศ. ม.ร.ว.พททิสสาม ชุมพล ผู้ศึกษาขอขอบคุณอย่างสูงต่อทุกท่านที่เอ่ยนามมาข้างต้นอีกครั้ง

สถาบันและองค์กรที่ผู้ศึกษาได้รับการอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ และการเชื่อถือในด้านต่าง ๆ มีอยู่มากมาย ที่สำคัญคือ ห้องสมุด รุฟุสตี.สมิธ คณะรัฐศาสตร์ ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासูกรี สถาบันการศึกษาที่สำคัญ ก็ได้แก่ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ (ABAC) โดยที่สถาบันวิทยุจุฬาฯ ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมงานในด้านข่าวต่างประเทศ และจัดรายการทางกรมการเมืองมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2534 ส่วนที่ ABAC ผู้ศึกษาเป็นอาจารย์พิเศษมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ทั้งสองสถาบันเป็นแหล่งรายได้หนึ่งที่ทำให้ผู้ศึกษานำมาใช้จ่ายจนสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จดังกล่าว

มีเพื่อนที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาเอกอย่างน้อย 2 คน ที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ศึกษาในบางด้าน คนหนึ่งเป็นชาวอังกฤษ คือ Dr. Duncan McCargo ซึ่งเข้ามาทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเมืองไทย และขณะนี้ได้จบการศึกษาและเป็นอาจารย์อยู่ที่มหาวิทยาลัยสิดส์ อังกฤษ และอีกคนหนึ่ง คือ คุณอัครเมศวร์ ทองนวล ซึ่งก็จบการศึกษาแล้วเช่นกัน ผู้ศึกษาขอขอบคุณเพื่อนชาวอังกฤษ และชาวไทยทั้งสองคนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้มีส่วนให้กำลังใจช่วยเหลือยังมีอีกมาก ที่สำคัญก็คือ คุณนิลวรรณ นพเดช ที่มีส่วนช่วยผลักดันผู้ศึกษาทั้งโดยตรงและโดยอ้อมมานาน ส่วนบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งองค์กรและสถาบันบางแห่งที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ผู้ศึกษาจะเขียนรวบรวมไว้ในภาคผนวกพิเศษท้ายเล่ม

กันยายน 2538

เสณีย์ คำสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
ขอบเขตในการศึกษา	9
วิธีการในการศึกษาและการวางขั้นตอนในการนำเสนอผลการศึกษา	11
ข้อจำกัดในการศึกษา	15
แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	16
สมมติฐานในการศึกษา	44
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	45
2 แนวความคิด ทฤษฎี และการศึกษาพรรคการเมือง	47
บทนำ	47
การอธิบายและการพิจารณาการก่อเกิดพรรคการเมือง	48
ความแตกต่างระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มทางสังคม	58
การจัดองค์กรพรรคการเมือง	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างสถาบันพรคการ เมือง	75
การสร้างสถาบันพรคเคโมแครทและพรคคริสเตียนเคโมแครท...	84
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพรคการ เมืองของนักวิชาการไทย..	94
แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์และ "พวก" ของคนไทย	98
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	147
3 ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการพรคการ เมืองไทย	151
บทนำ	151
การก่อเกิดและวิวัฒนาการพรคการ เมืองไทย	152
ยุคแรกเริ่มภายใต้การครอบงำของคณะราษฎร	159
การก่อเกิดพรคการ เมืองอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมโดยประกาศ	
"ชื่อพรค" ครั้งแรกในช่วงใกล้สิ้นสุคอิทธิพลของคณะราษฎร .	176
การก่อเกิดพรคการ เมืองหรือการรวมกลุ่มประกาศ "ชื่อ"	
จัดตั้งเป็นพรคการ เมืองของนักการเมืองภายหลังการรัฐประหาร	
พ.ศ.2490 ถึง พ.ศ.2494	205
พรคการ เมือง "อำนาจนิยม" ที่มีการแข่งขันระหว่าง "พวก"	
ภายในหรือ "คณะ" ภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ.2494 ...	232
พรคการ เมืองประชาธิปไตยภายใต้พระราชบัญญัติพรค	
การเมืองฉบับแรก พ.ศ.2498	246
พรคการ เมืองอำนาจนิยม พ.ศ.2501-2511 ระบบพวก	
ภายใน "วงจรวงาน" ฝ่ายทหาร	274
พรคการ เมืองตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2512-2534	287

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	สรุปประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการพรรคการเมืองไทย	295
4	พรรคการเมืองไทย พ.ศ.2512-2534	304
	บทนำ	304
	พรรคการเมืองระหว่างปี พ.ศ.2512-2534	305
	ช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2511 ถึงการ	
	รัฐประหาร พ.ศ. 2514	306
	พรรคการเมืองประชาธิปไตยช่วงหลังกรณี 14 ตุลาคม 2516	
	ถึงการรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519	328
	พรรคการเมืองในช่วงหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.	
	2521 ถึงช่วงการรัฐประหาร พ.ศ. 2534	389
	พรรคประชาธิปัตย์ กิจสังคมและชาติไทย	459
	การก่อเกิดพรรคประชาธิปัตย์ กิจสังคมและชาติไทย	460
	การขยายพรรคประชาธิปัตย์ กิจสังคมและชาติไทย	473
	การแยกพวกของพรรคประชาธิปัตย์ กิจสังคม และชาติไทย ..	490
	การจัดองค์กรพรรคการเมืองไทย	517
	สรุปการศึกษาพรรคการเมืองไทย : การก่อเกิดปัญหาและอุปสรรค	
	(ภายใน) สำคัญ	528
	การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกที่สำคัญบางอย่าง	539
5	สรุปการศึกษาระบบพรรคการเมืองไทย พ.ศ.2512-2534	555
	บทนำ	555

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	สรุปวิเคราะห์การศึกษาพรรคการเมืองไทย	556
	ทฤษฎีหลักที่ 1 : การสร้างสถาบันพรรคการเมืองไทย	557
	ทฤษฎีหลักที่ 2 : ความเข้มแข็ง-อ่อนแอขององค์กรพรรค- การเมืองไทย	568
	ทฤษฎีหลักที่ 3 : ระบบพรรคการเมืองไทย	582
6	สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะ	607
	บทนำ	607
	สรุปประเด็น	608
	ข้อเสนอแนะ	621
	รายการอ้างอิง	633
	ภาคผนวก	
	ก. พรรคการเมืองไทย พ.ศ.2475-2534	656
	ข. พรรคการเมืองไทย พ.ศ.2475-2537 แยกประเภทตามรายชื่อ และลักษณะการก่อตั้ง	678
	ค. พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2535-2538	681
	ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของพรรคการเมืองบางพรรค ในการเลือกตั้งทั่วไประหว่างปี พ.ศ.2512-2534	688
	จ. ภาคผนวกพิเศษ.....	689
	ประวัติผู้เขียน	690

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบมิติต่าง ๆ ของการจัดองค์กรพรรค 3 รูปแบบ	73
2	งบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณกระทรวงกลาโหม เปรียบเทียบกับงบประมาณของกระทรวงธรรมการระหว่างปี พ.ศ.2472- 2481	185
3	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2500 ...	258
4	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 15 ธันวาคม พ.ศ.2500	268
5	สหรัฐอเมริกาอุปถัมภ์รัฐบาลทหารไทยช่วงปี พ.ศ.2500-2506	282
6	สหรัฐอเมริกาอุปถัมภ์รัฐบาลทหารไทยทางด้านเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ.2500-2506	283
7	พรรคการเมือง รัฐบาลและนายกรัฐมนตรีระหว่างปี พ.ศ.2512-2534 .	294
8	"พรรคพวก" หรือกลุ่มย่อยในพรรคสหประชาไทย พ.ศ.2512-2514 ...	312
9	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 10 ก.พ. 2512	318
10	พรรคสหประชาไทย "เครื่องมือ" ของผู้นำทางการเมืองในกลุ่ม "คณะ รัฐประหาร 20 ต.ค. 2501"	321
11	กลุ่มอาชีพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2512, 2518 และ 2519	342
12	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 26 ม.ค. 2518 แยกตามพรรคและจำนวนครั้งที่ได้รับเลือกตั้ง	344
13	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 4 เมษายน แยกตามรายภาคและ เขตกรุงเทพมหานคร	347
14	ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในคณะกรรมการอำนวยการ พรรคการเมือง ตาม พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2517	358
15	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 22 เมษายน 2522	436

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 18 เมษายน 2526	439
17	พรรคการเมืองกับการเปลี่ยนแปลงก่อนหมดบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 คือ ก่อนวันที่ 22 เมษายน 2526	443
18	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529	446
19	พรรคการเมืองกับการเลือกตั้งทั่วไป 24 กรกฎาคม 2531	452
20	โควตารัฐมนตรีและโควตาคำแหน่งในกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาล ผสม 6 พรรคภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2531	455
21	มูลค่าการนำเข้า และส่งออกสินค้าทั้งสิ้นระหว่างปี พ.ศ.2514-2528 ..	541
22	ปริมาณการผลิตการใช้ในประเทศ การส่งออกและมูลค่าการส่งออกข้าว ระหว่างปี พ.ศ.2510-2525	542
23	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรบางประเภทในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533	543
24	มูลค่าส่งออกสิ่งทอไทยระหว่างปี พ.ศ.2528-2533	547
25	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุดในปี พ.ศ.2532	548
26	มูลค่าของสินค้าส่งออกทั้งสิ้น แยกตามหมวดสินค้าสำคัญระหว่างปี พ.ศ. 2529-2533	550

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	พรรคินฐานะที่เป็นโครงสร้างเชื่อมโยงในระบบการเมือง.....	23
1.2	ทฤษฎีพัฒนาธิปไตยพรรคของ Robert Michels	32
2.1	พรรคการเมืองในฐานะตัวแปรอิสระ	50
2.2	พรรคการเมืองในฐานะตัวแปรตาม	65
2.3	ความเกี่ยวพันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง	64
2.4	เกณฑ์การสร้างให้เป็นสถาบันทางการเมือง	78
2.5	การสร้างสถาบันพรรคการเมือง	82
2.6	การก่อเกิดและวิวัฒนาการของระบบพรรคการเมืองสหรัฐอเมริกา	87
2.7	โครงสร้างความสัมพันธ์ในระบบศักดินาหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของ สังคมไทยในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น	105
2.8	กระบวนการของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างขุนนาง ข้าราชการไทยกับ พ่อค้าคนจีนภายใต้ตัวจรอำนาจและความมั่งคั่งตั้งแต่กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา.....	110
2.9	การก่อเกิดและเปลี่ยนแปลงระบบพวกในสังคมไทย	137
2.10	พื้นฐานการรวมพวก การเปลี่ยนแปลงและแยกพวก	142
3.1	ระบบการเมืองและระบบพรรคการเมืองไทย	303
4.1	การก่อเกิดและการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมือง พ.ศ.2511-2514	327
4.2	การก่อเกิดและการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมือง พ.ศ.2517-2519	388
4.3	การเกิดและการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมือง ระหว่างปี พ.ศ.2522-2525	395
4.4	การเกิดและการเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2526-2529	411
4.5	การก่อเกิดและการเปลี่ยนแปลงพรรคระหว่างปี พ.ศ.2529-2531	420
4.6	พรรคการเมืองภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2531 ถึงการรัฐประหาร พ.ศ.2534	427

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่		หน้า
4.7	ความสัมพันธ์ของระบบพวงกับระบบโคเวตตั้งแต่โครงสร้างพรรคการเมือง ถึงโครงสร้างรัฐบาล	516
4.8	ระบบพรรคการเมืองไทย : ระบบพวงผูกพันกับผลประโยชน์ร่วม	534
5.1	ระบบการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการสร้างสถาบัน พรรคการเมือง	566
5.2	องค์กรพรรคขนาดเล็กกับแคบ กับองค์กรพรรคขนาดใหญ่ในระบบการเมือง ประชาธิปไตยภายในสังคมพหุนิยม	574
5.3	โครงสร้างของพรรคการเมืองไทย รูปแบบพรรคใหญ่ (พรรคเงิน) กับ พรรคเล็ก (โดยผู้นำ)	579
5.4	ระบบพวงในพรรคการเมืองไทย	601
5.5	ปฏิสัมพันธ์ของมิติสี่ด้าน ในปัจจัยภายในและภายนอกของระบบพรรค การเมืองไทย	606

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย